

מידעון ספטמבר 2025

אגף מדע חברתי

הקדמה

המידעון נעשה על ידי האגף למדע חברתי ברשות הטבע והגנים.

המידעון מכיל כתבות עיתונאיות מרחבי ישראל והעולם שקשורות בנושאי עבודת חטיבת קהל וקהילה ברשות וכן מחקרים חברתיים שנעשים בארץ ובעולם ואצלו באגף שרלוונטיים לעבודת רשות הטבע והגנים.

מטרת המידעון היא להעשיר את הידע של אנשי/נשות הרשות ולשמש כהשראה ליוזמות.

תוכן עניינים

◆ מה נעשה בשמורות ובגנים בעולם - ניהול ביקור : 4-11

◆ מה נעשה בשמורות ובגנים בעולם - קהילות: 12-15

◆ מה נעשה בשמורות ובגנים - ישראל: 16-19

◆ מחקרים רלוונטים: 20-22

◆ טעימה מהמחקר שלנו: 23-28

Photo by [Erin Palos](#) on [Unsplash](#)

מה נעשה בשמורות ובגנים בעולם – ניהול ביקור

Trump signs order to raise national park fees for foreign visitors // Reuters

04/07/2025

written By Steve Gorman and Jasper Ward

Trump signs order to raise national park fees for foreign visitors

By Steve Gorman and Jasper Ward

July 4, 2025 6:20 AM GMT+3 · Updated July 4, 2025

Casey Beinborn and Elko Bailey hike up the Navajo Loop Trail in Bryce Canyon National Park, Utah, U.S. July 1, 2025. REUTERS/Kaylee Greenlee/File Photo [Purchase Licensing Rights](#)

נשיא ארצות הברית, דונאלד טראמפ, חתם על צו המורה לשר הפנים להעלות את דמי הכניסה לפארקים הלאומיים עבור מבקרים זרים.

ההכנסות הנוספות מיועדות לשמש לשימור ולתחזוקת הפארקים.

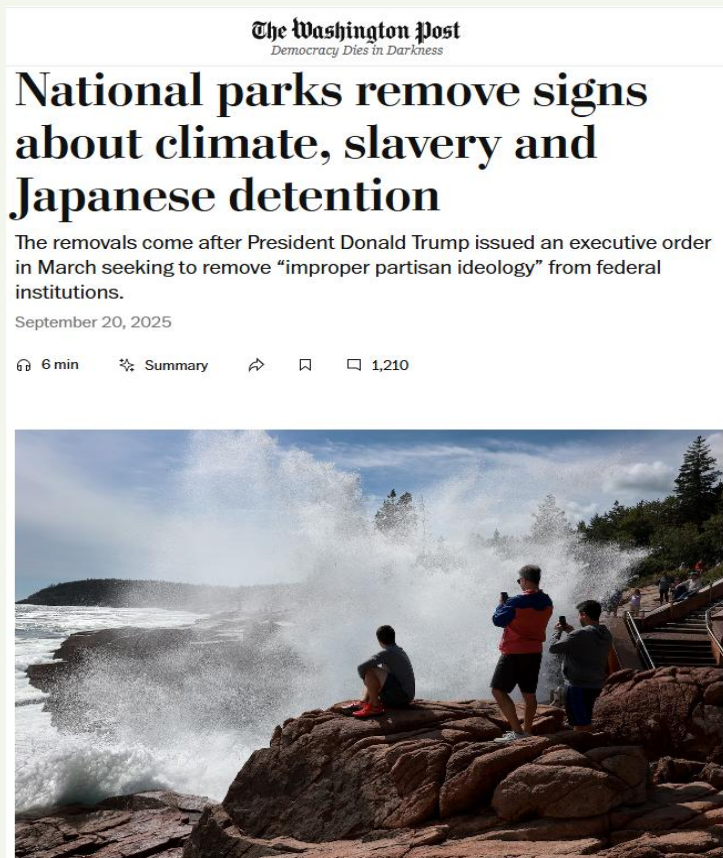
הצו נחתם במקביל להצעה לקצץ ביותר ממיליארד דולר מתקציב שירות הפארקים לשנת 2026, קיצוץ של יותר משליש מהתקציב.

[קישור לכתבה](#)

National parks remove signs about climate, slavery and Japanese detention // The Washington Post

20/09/2025

written by Jake Spring

שירות הפארקים הלאומיים החל להסיר שלטים ותכנים שנוגעים לעבדות, לשינויי אקלים, ולעימותים עם ילידים אמריקאים, כחלק ממהלך של ממשל טראמפ להסיר תכנים שמשקפים "אידיאולוגיה מפלגתית בלתי ראויה".

במהלך הקיץ, הוצבו בפארקים קודי QR שאפשרו למבקרים לדווח על שלטים המציגים את ההיסטוריה האמריקאית באור שלילי.

פוליטיקאים, היסטוריונים ואף עובדי רשות הפארקים הביעו חשש שמדובר במחיקה היסטורית. משירות הפארקים נמסר כי התכנים שהוסרו עלולים לעוות את ההבנה ההיסטורית של המבקרים.

[קישור לכתבה](#)

Searing heat draws visitors to California's Death Valley, where it's tough to communicate the risks // AP

16/08/2025

Written by Dorany Pineda

Searing heat draws visitors to California's Death Valley, where it's tough to communicate the risks

People walk up to an overlook at Zabriskie Point, Sunday, Aug. 3, 2025, in Death Valley National Park, Calif. (AP Photo/John I. Scher)

הכתבה מתארת את האתגרים שבהעברת מסרי בטיחות בפארק הלאומי עמק המוות בקליפורניה, עקב הטמפרטורות החמות הקיצוניות שבו.

חוקרים מסבירים כי שלטי אזהרה אינם תמיד אפקטיביים, משום שאנשים נוטים להמעיט בסיכון או לחשוב שיש להם שליטה. לכן חלק מהשלטים בפארק מדגישים את הקושי בחילוץ, כדי לעורר תחושת אחריות אישית.

החוקרים ממליצים על שימוש בתמונות ובאמצעי הסברה ויזואליים להתנהגות נכונה בחום, וכן להיעזר בקהילות ובמנהיגים מקומיים בהעברת מסרים.

[קישור לכתבה](#)

Tourism Ministry launches program to accredit community-based experiences in 8 states // Mexico News Daily

19/08/2025

Tourism Ministry launches program to accredit community-based experiences in 8 states

MND Staff August 19, 2025

Certificates will be reserved for individuals, groups or communities that offer community tourism products and services with a focus on sustainability and continuous quality improvement. (Alexis Quiroz/Unsplash)

במסגרת תכנית לאומית לפיתוח תיירות קהילתית במקסיקו, משרד התיירות יחד עם אונסק"ו משיקים מדריך לאומי ותו הסמכה למסגרות תיירות קהילתית העומדות בקריטריונים שהוגדרו.

כ-1,400 יחידים, קבוצות וקהילות המפעילים שירותי תיירות הגישו בקשה להיכלל במדריך, ומתוכם ייבחרו למעלה מ-100 ספקים שיקבלו הכרה רשמית כספקי תיירות קהילתית אותנטית ואמיתית.

בעלי ההסמכה הנבחרים יקבלו תמיכה דיגיטלית, חשיפה שיווקית והכשרות מקצועיות לפיתוח תיירות בת קיימא.

קישור לכתבה , קישור לאתר אונסק"ו

New Zealand will make it easier to run businesses in conservation areas //

Reuters

02/08/2025

New Zealand will make it easier to run businesses in conservation areas

By Reuters

August 2, 2025 5:16 AM GMT+3 · Updated August 2, 2025

כחלק מהרחבת חוק השימור, ממשלת ניו זילנד תוביל הליך של הקלה רגולטורית בהקמה ובניהול עסקי תיירות באזורי שימור.

בנוסף, ראש ממשלת ניו זילנד הכריז על גביית מיסי כניסה לתיירים זרים, לאתרי טבע ומורשת מפורסמים. במקביל הכניסה לאזרחים תישאר חופשית. תיירים שיגיעו לאחד מהאתרים שנבחרו להיות הראשונים בהליך, ישלמו בכניסה תעריף של 20-40 דולר ניו זילנדים.

הכסף יוקדש לשיקום אתרי טבע ומורשת, ולשיפור חווית הביקור.

[קישור לכתבה](#)

04/09/2025

written by Gilbert Koech

KWS upbeat that its plans to raise conservation fees will sail through

KWS director general Kanga made a case for the review, saying the last review was conducted in 2007—18 years ago.

In Summary

- KWS head of marketing and business development Gladys Kosgei said in 2022-23, the service generated a revenue of Sh5.34 billion, grants (Sh3.02 billion), and expenditure (Sh9.75 billion), leaving a shortfall of Sh6.01 billion.
- Kosgei said in 2023-24, KWS revenue was Sh7.74 billion, grants (Sh2.35 billion), expenditure (Sh9.81 billion), requirement (Sh17.54 billion), leaving a shortfall of Sh7.73 billion.

Audio by Vocalize

MOST POPULAR

- 1 Photo exhibition in Maputo to mark 50th Africa
- 2 Chinese-built water supply project to... Africa
- 3 [PHOTOS] Group of elderly women stag in-pictures
- 4 Breaking Barriers: YEN Golf is making News
- 5 Wetang'ula urges varsity unions to es

בתום הליך שיתוף ציבור שהתקיים ב-19 מחוזות בקניה, רשות חיות הבר של קניה (KWS) ומשרד התיירות הכינו טיוטת תקנות מעודכנת לחוק השימור וניהול חיות הבר, שמטרתה העלאת תעריפי הכניסה לשמורות טבע.

הליך שיתוף הציבור כלל 20 מפגשים עם נציגים מתעשיית התיירות, נציגי רשויות ובעלי עניין, שהדגישו את הצורך בהעלאת התעריפים לשם חיזוק הקהילות והשמורות.

מנכ"ל KWS ציין כי הרשות מתמודדת עם גרעון של כ-12 מיליארד שילינג בשנה, והזהיר כי ללא עדכון התעריפים מגזר השימור עלול לקרוס.

[קישור לכתבה](#)

Ecuador approves controversial law on protected areas, sparking legal threats //

AP

11/07/2025

written by Steven Grattan

Ecuador approves controversial law on protected areas, sparking legal threats

The Napo River flows in Ecuador's Amazon region, Jan. 35, 2014. (AP Photo/Dolores Ochoa, File)

הפרלמנט באקוודור אישר חוק חדש בנושא שטחים מוגנים, שעורר ביקורת חריפה מצד ארגוני סביבה, קהילות ילידיות ומומחים משפטיים.

החוק מאפשר למגזר הפרטי, כולל חברות זרות, להשתתף בניהול אזורים מוגנים, צעד שהממשלה מציגה כמסייע לחיזוק הפיקוח והביטחון בפארקים, למניעת כרייה בלתי חוקית, ולעידוד תיירות אקולוגית.

המתנגדים טוענים כי המהלך עלול לפגוע במשאבי טבע ולהחליש הגנות סביבתיות וילידיות שמעוגנות בחוקת המדינה. הקהילות מדגישות כי לא התקיים איתן הליך היועצות ראוי, וכי החוק מנציח מורשת ארוכה של נישול ואלימות קולוניאלית.

המתנגדים החלו בהליכים משפטיים כנגד החוק.

קישור לכתבה

Photo by [william pietermans](#) on [Unsplash](#)

מה נעשה בשמורות ובגנים בעולם - קהילות

Tourism is helping Uganda's endangered mountain gorillas make a comeback // AP

24/09/2025

written by Rodney Muhumuza

הכתבה מתארת כיצד התיירות סייעה בשיקום אוכלוסיית גורילות ההרים שחיות בשטח הפארק הלאומי Bwindi שבאוגנדה.

בעקבות מודל בו חלק מההכנסות מהתיירות חוזרות לקהילות המקומיות לטובת פרויקטים חברתיים ופיתוח תשתיות, ובעקבות מקומות עבודה חדשים שנפתחו בענף התיירות, הגורילות הפכו למקור הכנסה חיוני לתושבים, מה שהוביל לירידה בציד ולשיתוף פעולה בין רשויות השימור לתושבים.

באזור אף הוקם ארגון של 128 ציידים לשעבר, שפועלים לשימור המין ולמיגור הציד, בשיתוף פעולה מלא עם רשות חיות הבר.

[קישור לכתבה](#)

'I'm in love with the birds and the river': how ecotourism helped a small Colombian town recover from war // The Guardian

20/05/2025

written by Natalia Torres Garzón

'I'm in love with the birds and the river':
how ecotourism helped a small
Colombian town recover from war

Once a hotspot of violence, Mesetas is a growing ecotourism destination, with visitors drawn by its waterfalls, rainforest and rich wildlife. Photograph: Antonio Casco/The Guardian

מאז הסכם השלום שנחתם בקולומביה ב-2016, תושבי העיירה מסטס (Mesetas) שהייתה מוקד מרכזי בלחימה, הפכו את נכסי הטבע בעיירה למוקד תיירות ולאזורי שימור.

עם עליית התיירות ותמיכת האו"ם, התושבים מדווחים על שינוי עמוק ביחסם לטבע ולחיות הבר, ועל שיפור באיכות החיים.

לאחרונה סכסוכים אלימים חוזרים אל מחוזם: קבוצות חמושות מנסות לגייס צעירים, ועסקי התיירות נאלצים להתמודד עם איומי פשע מאורגן. התושבים משקיעים מאמצים להרחיק צעירים ממעגלי לחימה דרך פעילויות של ספורט בטבע והשתתפות בתיירות, ומנסים לגייס משאבים כדי לשמור על פרנסתם ועל פעילותם הסביבתית, לצד האיומים המתחדשים.

קישור לכתבה

Activists blend science and folklore as they try to revive Somerset's eel population // The Guardian

28/08/2025

written by Amelia Hill

Activists blend science and folklore as they try to revive Somerset's eel population

Hugh Fearnley-Whittingstall and Feargal Sharkey back campaign to save the animal, which once inspired placenames, songs and stories

Populations of the European eel have been decimated since 1980. Photograph: Somerset Eel Recovery Project

הכתבה עוסקת בפרויקט Somerset Eel Recovery Project הפועל במחוז סאמרסט באנגליה לשילוב מדע, פולקלור ופעילות קהילתית להצלת הצלופח האירופי מסכנת הכחדה.

הצלופח, שהיה מזוהה במשך דורות עם המחוז מבחינה אקולוגית ותרבותית, שב למוקד השיח הקהילתי דרך תוכניות חינוכיות בבתי ספר, אירועים קהילתיים ואמנותיים, שימוש בכלי מדע אזרחי לניטור הנהרות, וגיוס אנשי ציבור מוכרים למאבק.

הפרויקט מבוסס על התפיסה ששיקום המין מחייב חיבור אקולוגי, רגשי ותרבותי בין אנשים לנהרות ולצלופחים.

[קישור לכתבה](#)

סכר אלומות החדש
צילום: איתן לשם
לקוח מכתבה בעיתון "הארץ"

מה נעשה בשמורות ובגנים - ישראל

רק חמישה חופים מתירים לינת לילה באוהל. אפילו לצבים יש יותר // הארץ

18/08/2025
נכתב ע"י משה גלעד

בכתבה נטען כי בישראל קיימים מעט מאוד חופים (חמישה) שבהם מותרת לינת לילה באוהלים.

בתחילת חודש אוגוסט אושרה תוכנית במנהל התכנון להקמת חניוני לילה מוסדרים לאורך חופי הרחצה, על מנת להרחיב את אפשרויות הבילוי והנופש.

הכתב מתאר את המהלך כמהפכה "נהדרת או מסוכנת". מצד אחד, תתרחב הנגישות ללינת שטח מוסדרת; ומצד שני, עולה חשש מפני פיתוח מואץ שיפגע בחופים הטבעיים ויהפוך את השטח למיזם רווחי.

בכתבה הובעה ביקורת על כך שמדובר בצעד שעשוי לסתור את מאמצי רשות הטבע והגנים לשמירת צבי הים. הרשות מדגישה שהחניונים יוקמו רק מעבר לרצועה הקרובה למים ולכן לא צפויה פגיעה ישירה בצבי הים וברצועת החוף.

[קישור לכתבה](#)

05/08/2025
נכתב ע"י נועה גובן

בכתבה נכתב כי מחקר חדש מצא שהתערבויות טיפוליות מבוססות טבע הפחיתו במתינות תסמיני פוסט טראומה.

בישראל מתחילות לצוץ יוזמות טיפוליות שמשלבות טיפול בטבע: עבודת אדמה, גינות טיפוליות, הדרכה מודרכת בטבע, חוות טיפוליות ועוד. חלקן פועלות באופן פרטי, וחלקן בתמיכת רשויות מקומיות או עמותות.

מרבית שיטות טיפול אלו לא זוכות להכרה מקצועית רשמית על ידי משרד הבריאות, דבר המהווה חסם מרכזי בשימושם והפצתם.

[קישור לכתבה](#)

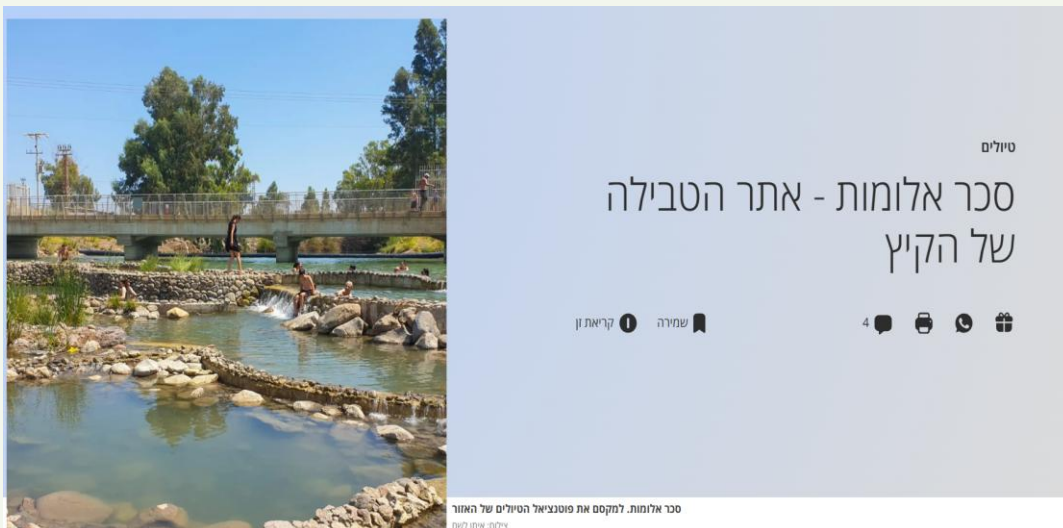
06/08/2025
נכתב ע"י איתן לשם

בכתבה נכתב על **סכר אלומות**, הנמצא בשנים האחרונות בתהליך שיקום, **שהפך בקיץ האחרון ליעד טבילה פופולרי**. האתר נמצא בהליך הכרזה כפארק וחלק מגן לאומי חדש.

הכתב מדגיש את יתרונות המקום: מעבר ליופיו הטבעי ולנופי העמק, **השטח עבר ניקוי יסודי ופיתוח שחיברו אותו לנוף סביב. תכנון הבריכות והמפלים מאפשר למאות מטיילים ליהנות בו זמנית מבלי לחוש עומס**.

בכתבה מצוין כי על אף האיסור על קפיצה למים, המבקרים אינם מקפידים על ההוראות, תופעה שמוצגת בכתבה כחלק **מהאופי החי והמשוחרר של המקום**.

[קישור לכתבה](#)

חזירי בר ברחוב בחיפה
צילום: אלעד גרשגורן
לקוח מכתבה באתר "Ynet"

מחקרים רלוונטים

האם חזירי הבר בחיפה הם עשירים בלבד? // זווית

בעקבות המאמר A Rich Person's Problem? Socio-Ecological Analysis of Human-Wild Boar Conflict Distribution in an Urban Setting

13/09/2025

נכתב ע"י מתן לאור, בעקבות מאמרו של ערן שוורצפוקס בהנחייתם של פרופ' תמר דיין, פרופ' דניאל אורנשטיין, וד"ר דרור בן עמי

הכתבה סוקרת מחקר חדש שבחן את הקשר בין תפוצת חזירי הבר לבין מאפיינים אקולוגיים וחברתיים בעיר חיפה. במחקר נותחו 2,921 דיווחי תושבים למוקד העירוני בחיפה בין השנים 2014-2016 במיפוי שכונתי.

הממצאים מראים שרמת הקונפליקט עם התושבים נקשרת לגורמים חברתיים. ככל שהשכונה במעמד סוציו-אקונומי גבוה יותר, כך נרשמו יותר דיווחים, ובהתאם גם יותר טיפול מצד העירייה. לעומת זאת, בשכונות מוחלשות הדיווחים מועטים, מה שמוביל לפחות התייחסות רשמית, אף שגם בהן חזירי בר נצפים בהתאם לתנאים האקולוגיים.

בכתבה הועלו שאלות לגבי תפקידם של הסברה וחינוך בעיצוב דפוסי הקונפליקט בין הקהילות. החוקרים טוענים שלקונפליקט עם חיות בר יש ממד חברתי מובהק, שיש להביאו בחשבון בגיבוש אסטרטגיה עירונית למזעור התופעה.

קישור לכתבה , קישור למאמר

A Rich Person's Problem? Socio-Ecological Analysis of Human-Wild Boar Conflict Distribution in an Urban Setting

Eran N. Schwarzfuchs^{1,2} · Daniel E. Orenstein³ · Dror Ben-Ami⁴ · Tamar Dayan^{1,5}

Accepted: 4 July 2025
© The Author(s) 2025

Abstract

Our study presents a comprehensive method for measuring the distribution of urban wildlife and human-wildlife conflicts based on citizen reports. We investigate the ecological and social factors affecting the distribution of synurbic wild boars (*Sus scrofa*) and related human-wildlife conflicts within Haifa, northern Israel. Using Maximum Entropy (Maxent) species distribution modeling, we analyzed 2,921 citizen reports of wild boar sightings collected between January 2014 and May 2016. We modeled two distribution maps predicting: (1) wild boar presence, and (2) human-wild boar conflict within the city. Our models incorporated both ecological variables (e.g., normalized difference vegetation index, built area density, distance to nature reserves) and social variables (e.g., human population and density, socioeconomic status). The results of the wild boar habitat suitability model confirm previous studies, associating boar presence with the availability and fragmentation of green areas. In contrast, the conflict model suggests that human-boar conflicts are primarily linked to human population size, density, and socioeconomic status. Notably, areas with higher socioeconomic status exhibited a greater likelihood of reported conflicts, even after controlling for ecological factors. This study highlights the importance of integrating both ecological and social factors in understanding and managing urban human-wildlife conflicts. Our findings suggest that effective management strategies should consider the ecological needs of urban wildlife along with the social and economic contexts of urban neighborhoods.

Keywords Human-Wildlife Conflict · Urban Wildlife Management · Synurbization · Socio-ecology

Introduction

Around the world, wildlife populations are adapting to living alongside humans in urban environments. The

term "Synurbization" is used to describe the overall phenomenon of wildlife adapting to human-dominated areas (Luniak, 2004). Although synurbization has been occurring since ancient human settlements (Soulsbury & White, 2016), systematic research on it has only started since the 1970s (Magle et al., 2012). Wildlife responses to urban conditions can vary greatly over time and location, as well as due to differences in urban areas, public perceptions, and human behavior (Collins et al., 2000, Luniak, 2004, Parker & Nilon, 2012, Soulsbury & White, 2016, Stillfried et al., 2017). Therefore, a synurbic population in a specific area may be different not only from other populations of the same species but also from other synurbic populations in the same city (Parker & Nilon, 2012).

Although some researchers described synurbization as "taking up a free ecological niche" (Luniak, 2004), urban areas are not accurately considered "free." Instead, they are

✉ Eran N. Schwarzfuchs
Eranisan@gmail.com

¹ School of Zoology, Tel Aviv University, Tel Aviv, Israel

² Department of Sociology and Anthropology, Tel Aviv University, Tel Aviv, Israel

³ Faculty of Architecture and Town Planning, Technion – Israel Institute of Technology, Haifa, Israel

⁴ Compassionate Conservation Middle East, The Steinhardt Museum of Natural History, Tel Aviv University, Tel Aviv, Israel

⁵ The Steinhardt Museum of Natural History, National Center for Biodiversity Studies, Tel Aviv, Israel

Why Do Park Visitors Engage With Social Media for Peer-to-Peer Information?

2025

written by Billy Sunga, Sean Leea, Keegan Koka, Vanessa Quintalb and Athena Wei Chee Chong

Why Do Park Visitors Engage With Social Media for Peer-to-Peer Information?

Billy Sung^a, Sean Lee^a, Keegan Kok^a, Vanessa Quintal^b and Athena Wei Chee Chong^{a,c}

^aConsumer Research Lab, School of Management and Marketing, Curtin University, Perth, Australia; ^bSchool of Management and Marketing, Curtin University, Perth, Australia; ^cFaculty of Business, Curtin University Malaysia, Miri, Malaysia

ABSTRACT

Park visitors are increasingly gravitating toward peer-to-peer sources of information on social media to prepare for their visit to nature parks. This has significant implications for park safety and management. The current study utilizes the Theory of Consumer Values and Crompton's Push and Pull Theory as the theoretical lens. This research presents a thematic analysis of 19 interviews with participants who visited a nature park in Western Australia and engaged with social media communities to seek park-related information in the past 12 months. Six themes were identified related to the motivators and barriers for park visitors to seek park-related information from social media communities. They are: (1) destination planning and activities information; (2) access to real-time information; (3) source credibility; (4) social interactions and influences; (5) entertainment; (6) novelty. The findings provide significant managerial insights for park agencies and managers to optimize their social media communication of park-related information.

ARTICLE HISTORY

Received 12 July 2023
Accepted 24 May 2024

KEYWORDS

nature park; park information; social media communities; social media engagement

המחקר בוחן מדוע מבקרים בפארקים נוטים להסתמך יותר על מקורות מידע בקהילות מקוונות וברשתות החברתיות, ופחות על מקורות רשמיים של הרשויות. ניתוח 19 ראיונות עם מבקרים, בשילוב תיאוריות הבוחנות התנהגות צרכנים, העלו שישה מניעים עיקריים: תכנון יעד ומידע על פעילויות, גישה למידע בזמן אמת, אמינות המקור, אינטראקציות חברתיות, בידור ותחושת חדשנות.

החוקרים ממליצים לרשויות לנטר את המידע בקבוצות כדי למנוע הפצת מידע שגוי, לבחון את איכות התקשורת עם הציבור וליזום שיתופי פעולה קהילתיים שבהם המבקרים יתרמו מידע בזמן אמת תחת פיקוח רשמי. עוד מודגשת החשיבות בהבלטת הפן החברתי במסרים המועברים, מתוך הבנה שחוויות קהילתיות היא מניע מרכזי לשימוש במידע מהמדיה החברתית.

קישור למאמר

טעימה מהמחקר שלנו

סקר שביעות רצון מהביקור

דו"ח מסכם מהשנים 2021-2025

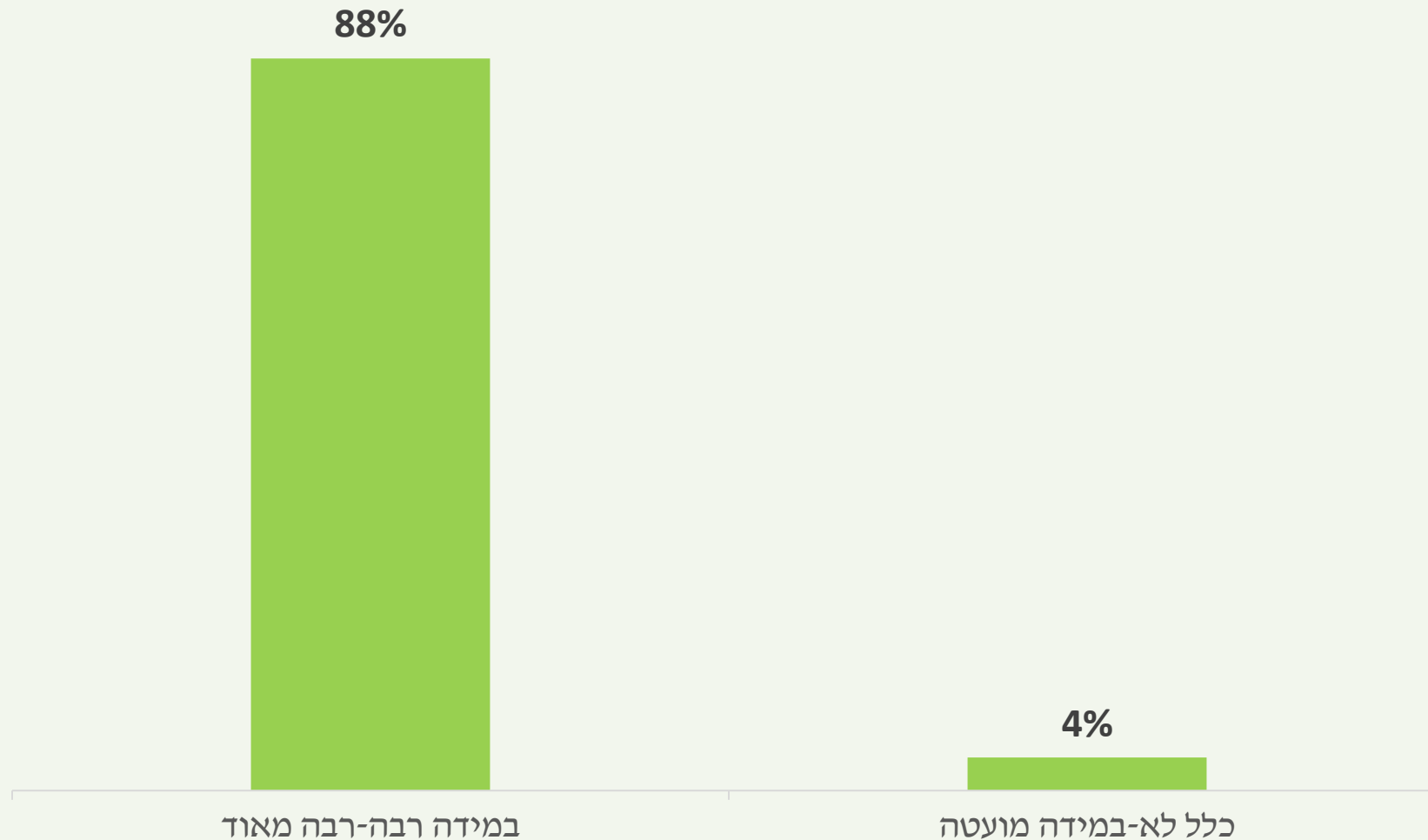

אגף מדע חברתי
ד"ר ליאור חן

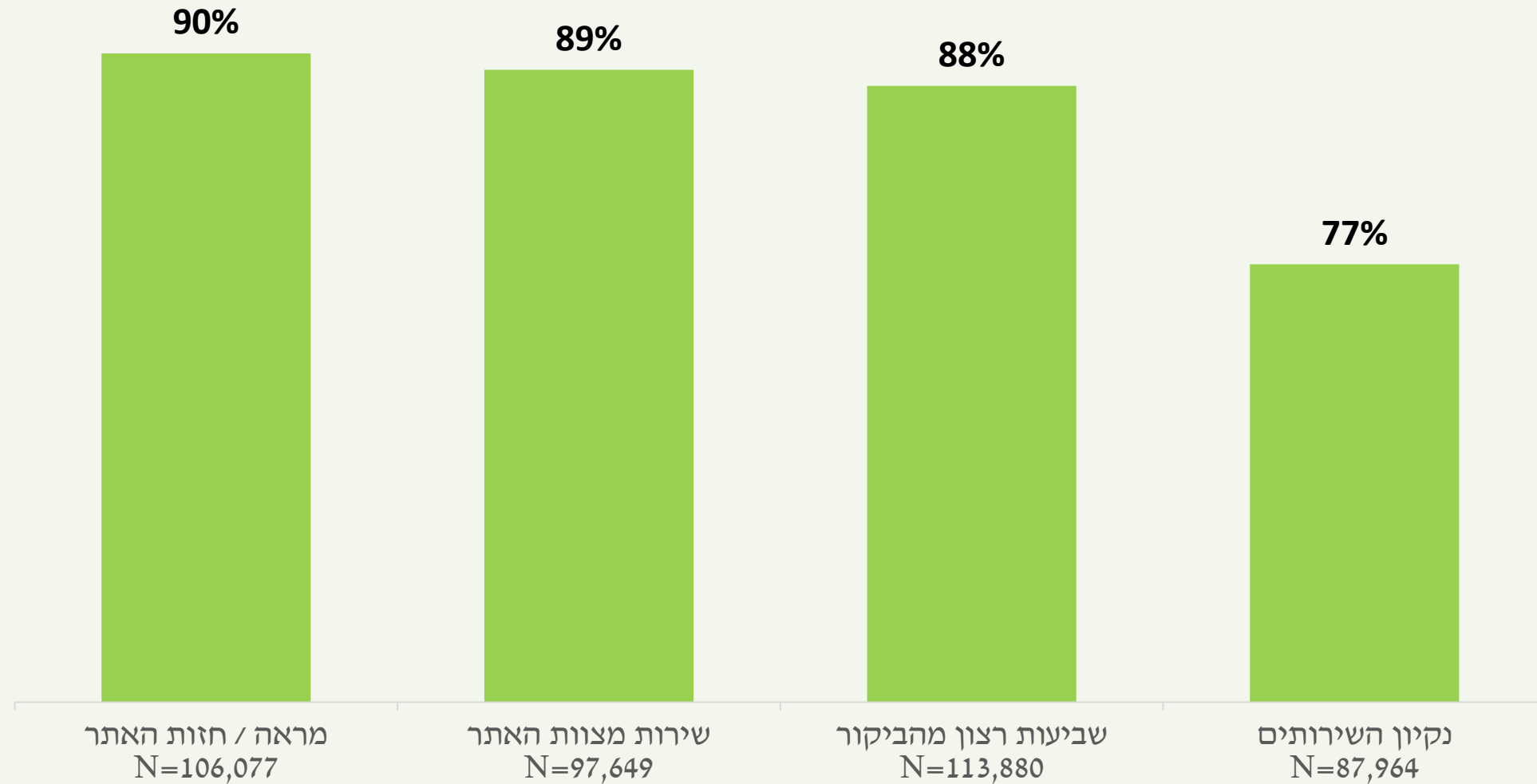
- האגף למדע חברתי ברשות הטבע והגנים בוחן את חוויית הביקור בשמורות ובאתרים מאז שנת 2021, באמצעות סקרי שביעות רצון הנגישים למבקרים עם סיום ביקורם דרך קודי QR.
- הנתונים נאספו בשנים 2021-2023 בחגי סוכות ופסח בלבד, ומסוף שנת 2023 נאספים באופן רציף לאורך כל השנה.
- במידעון זה נציג מספר ממצאים מתוך למעלה מ-100,000 תשובות, שהן חלק ממאגר תשובות רחב המאפשר להבין את דפוסי הביקור, הציפיות ושביעות הרצון של המבקרים מהביקור בשמורות ובגנים.
- אנו מזמינים חוקרים/ות לפנות אלינו כדי לחקור יחד בהסתמך על בסיס נתונים זה.

שביעות רצון כללית (N=113,880)

שביעות רצון כללית מהביקור 2021-2025

שביעות רצון מבקרים 2021-2025

רמת צפיפות באתר (N=106,564)

שביעות רצון מבקרים 2021-2025

